

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ВИХОВАННЯ
НАЦІОНАЛЬНА РАДА ЖІНОК УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-
ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ» ІМЕНІ
Т. Г. ШЕВЧЕНКА ПРЯШІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У ПРЯШЕВІ
(СЛОВАЧЧИНА)
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ПАВЛА ТИЧИНИ

**ПРОСОЦІАЛЬНА ОСОБИСТІТЬ У ГЕНДЕРНОМУ ВИМІРІ:
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ
приурочена до 140-річчя українського жіночого руху**

МАТЕРІАЛИ
VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
(М. УМАНЬ, 31 ТРАВНЯ 2024 Р.)

УМАНЬ
КОМПРИНТ
2024

УДК 316.61:305(06)

П85

Редакційна колегія:

Кравченко О. О., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Коляда Н. М., доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Войтовська А. І., доктор філософії, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Рецензенти:

Кочубей Т. Д., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Кулик М. О., голова Міжнародного благодійного фонду «Небайдужі»;

Каркач А. В., заступник голови ради з питань діяльності виконавчого органу, начальник управління соціального захисту населення Подільської районної ради у м. Полтава

*Рекомендовано до друку вченою радою
факультету соціальної та психологічної освіти*

*Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 16 від 29 травня 2024 року)*

Просоціальна особистість у гендерному вимірі: теоретико-методологічні та прикладні аспекти : матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Умань, 31 трав. 2024 р.); [редкол.: О. О. Кравченко, Н. М. Коляда, А. І. Войтовська ; рец.: Т. Д. Кочубей, М. О. Кулик, А. В. Каркач]; МОН України, Нац. акад. пед. наук України, Ін-т пробл. виховання, Нац. Рада жінок України [та ін.]. – Умань : Компринт, 2024. – 256 с.

До збірника увійшли матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Просоціальна особистість у гендерному вимірі: теоретико-методологічні та прикладні аспекти» яка відбулася 31 травня 2024 р. в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини.

УДК 316.61:305(06)

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2024

ЗМІСТ

Албул Ірина Володимирівна СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	9
Балдинюк Владлена Олександрівна, Балдинюк Олена Дмитрівна ПОСТТРАВМАТИЧНИЙ СТРЕСОВИЙ РОЗЛАД В УМОВАХ ВІЙНИ.	11
Баліка Людмила Миколаївна ВАЖЛИВІСТЬ НЕФОРМАЛЬНИХ КУРСІВ ГЕНДЕРНОГО СПРЯМУВАННЯ ТА ПРАКТИКА ЇХ ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	13
Бойко Анна Іванівна, Росенко Світлана Олександрівна СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ.....	16
Бойко Ольга Миколаївна, Бурковська Мирослава Олександрівна АЛКОГОЛІЗМ ЯК СУСПІЛЬНЕ ЯВИЩЕ ДЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ.....	19
Бойчук Юрій Степанович ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ: ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ.....	22
Василик Анатолій Ігорович НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ.....	24
Васьків Дмитро Юрійович МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ.....	27
Вівчаренко Віктор Ігорович ОХОРОНА ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ВОЛОНТЕРІВ.....	29
Гасанова Лейла Ілгарівна РОЛЬ ВКЛЮЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ШКОЛАХ ПІД ЧАС КРИЗОВИХ ТРАВМАТИЧНИХ СИТУАЦІЙ СПРИЧИНЕНІ ВІЙНОЮ.....	31
Герєга Павло Миронович ПСИХОЛОГІЧНІ БАР'ЄРИ В ГЕНДЕРНІЙ ОСВІТІ: ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	34
Гончар Інна Григорівна АРТ-ТЕРАПІЯ В РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ.....	37
Грищенко Вікторія Сергіївна, Войтовська Алла Іванівна РОЛЬ АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ У СОЦІАЛЬНІЙ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ.....	39
Даньшин Микола Миколайович ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛІДЕРСТВА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МЕНЕДЖЕРІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ.....	42
Дубенко Аліна Володимирівна СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА ОСІБ ПОХИЛОГО ВІКУ	45

В ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ ЦЕНТРІ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ.....	
Дубосару Віолетта Анатоліївна ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА ЯК ОДНА З УМОВ ЕФЕКТИВНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	47
Душіль Роман Богданович ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	51
Дячинський Руслан Ігорович РЕКЛАМА У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ТА ФАКТОРИ ЇЇ ВПЛИВУ НА ПОВЕДІНКУ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ.....	55
Журавська Олена Володимирівна, Бредун Олена Іванівна ПРОБЛЕМА ГЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ У ВИХОВАННІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	57
Задорожна Олена Вікторівна, Залевська Людмила Миколаївна СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДОПОМОГА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМ ОСОБАМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	60
Зоріло Дар'я Максимівна, Ісаченко Вікторія Павлівна АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ РОДИН ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У ЗОНІ АКТИВНИХ БОЙОВИХ ДІЙ.....	63
Іващук Мирослав Дмитрович СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВІ ЧИННИКИ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ.....	66
Ільчишин Андрій Ярославович ГЕНДЕР: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	69
Ісаченко Вікторія Павлівна, Зубицька Вікторія Олегівна СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	72
Кашуба Анатолій Анатолійович ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА ЗАСАДАХ ГЕНДЕРНОГО КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ.....	76
Керницький Олексій Богданович ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ ТА ГЕНДЕРНА ДИСКРИМІНАЦІЯ У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА.....	79
Кисла Оксана Федосіївна ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПОДОЛАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВТРАТ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	82
Кізюк Олена Юріївна ГЕНДЕРНИЙ ДИСПЛЕЙ ЯК ДЖЕРЕЛО Й РЕЗУЛЬТАТ СОЦІАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ.....	85
Кіщук Віталій Ярославович РОЛЬ ВОЛОНТЕРІВ У ПОДОЛАННІ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ:	87

СУЧАСНИЙ ДОСВІД.....	
Климус Руслан Ярославович ДОТРИМАННЯ ГЕНДЕРНОГО ПРИНЦИПУ ПІД ЧАС ВИХОВАННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ.....	90
Корчинський Андрій Григорович МОТИВАЦІЯ ТА ЗАЛУЧЕННЯ МОЛОДІ ДО ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	93
Корчинський Назарій Григорович ВОЛОНТЕРСТВО ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА.....	95
Коляда Наталія Миколаївна, Коляда Назарій Ігорович ІДЕЇ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ.....	98
Кравченко Оксана Олексіївна, Варивода Юлія Юріївна СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ, ЩО ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ, ЗАСОБАМИ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ.....	103
Кравченко Оксана Олексіївна, Войтовська Алла Іванівна ПИТАННЯ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ.....	109
Криворучко Інна Ігорівна, Тітова Любов Олександрівна ДОСЛІДЖЕННЯ СВІТУ ОЧИМА ІНШИХ: SOVLIS – СИМУЛЯТОР КОЛЬОРОВОЇ СЛІПОТИ.....	112
Кривошеєнко Анжела Юріївна, Ісаченко Вікторія Павлівна ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ ПРОБЛЕМИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА.....	115
Кузюк Михайло Григорович ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	119
Куриляк Олександр Олександрович ОСОБЛИВОСТІ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ НЕЗАКОННОГО ПЕРЕПРАВЛЕННЯ ОСІБ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ.....	122
Левченко Наталія Володимирівна, Белоліпцев Віталій Анатолійович ВІДПОВІДАЛЬНЕ БАТЬКІВСТВО В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	127
Лисий Григорій Володимирович СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ, ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОШУКУ ІНФОРМАЦІЇ.....	129
Лунів Микола Романович ГЕНДЕРНА ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ БОРОТЬБИ З ГЕНДЕРНИМИ СТЕРЕОТИПАМИ.....	132
Лучик Володимир Вікторович ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС	134

ВІЙНИ.....	
Лютак Петро Михайлович МЕТОДИ ПРОТИДІЇ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА МОЛОДЬ.....	137
Макалус Дмитро Ігорович ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ ЮНАКІВ І ЮНОК В УМОВАХ ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ.....	139
Малишевська Ірина Анатоліївна ОРГАНІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ КРИЗОВОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	142
Мандзюк Ольга Сергіївна, Носко Юлія Миколаївна ЛОГОРИТМІКА В СИСТЕМІ РОБОТИ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ПОРУШЕННЯМИ.....	144
Матрос Ольга Олександрівна ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ СЕРЕД ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ.....	148
Миськів Ігор Володимирович ДЕЯКІ АСПЕКТИ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДОТРИМАННЯМ ПРИНЦИПУ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ, ЯК ЕФЕКТИВНОГО ІНСТРУМЕНТУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКО- ДЕРЖАВНОЇ ЗБАЛАНСОВАНOSTІ УМОВ СУСПІЛЬНОЇ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ.....	151
Моргай Лілія Анатоліївна ЯК СТАТИ ВОЛОНТЕРОМ В УКРАЇНІ 2024: ЩО ПОТРІБНО ДЛЯ РЕЄСТРАЦІЇ.....	154
Мороз Тетяна Михайлівна СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ.....	157
Московчук Людмила Миколаївна ФОРМУВАННЯ БАЗОВИХ ЦІННОСТЕЙ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА ЗАСОБАМИ ДУХОВНОЇ МУЗИКИ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ.....	161
Недошовенко Євгеній Анатолійович, Полехіна Вікторія Миколаївна СОЦІАЛЬНА РЕКЛАМА ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ ДОСЯГНЕННЯ УСПІХУ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ.....	164
Олійник Мар'ян Володимирович ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	168
Панченко Роман Васильович ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ЗОВНІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ З УКРАЇНИ ОСІБ У КРАЇНАХ ЄС.....	171
Петренко Інна Федорівна УПРОВАДЖЕННЯ ГЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС	174

ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЧЕРЕЗ СПІВПРАЦЮ З ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ.....	
Петренко Оксана Борисівна, ГЕНДЕРНИЙ ВИМІР ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	177
Підвальна Юлія Василівна ВОЛОНТЕРСТВО, ЯК ШЛЯХ ДО ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МОЛОДІ.....	180
Плотнікова Марія Федорівна НООСФЕРНА ОСВІТА ЯК БІОАДЕКВАТНА МЕТОДИКА ТА ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ.....	183
Подвійний Андрій Васильович ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ ДЛЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ.....	186
Покачалов Павло Миколайович ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МОТИВУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ ДО ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	189
Полехіна Вікторія Миколаївна АКЦЕНТИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННИХ ДІЙ.....	191
Пустовіт Григорій Петрович ПРОСОЦІАЛЬНА ОСОБИСТІТЬ У ВЕКТОРАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	197
Ревнюк Наталія Іванівна, Албул Сергій Анатолійович КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ПРОСОЦІАЛЬНОЇ ОСОБИСТОСТІ...	199
Роєнко Світлана Олександрівна, Роєнко Олександр Олегович ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	202
Рудевич Дмитро Миколайович ОСВІТА ТА НАУКА ЯК ОСНОВА МЕХАНІЗМУ ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ДИНАМІКИ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА.....	205
Сарнацька Аліна Валеріївна, Семигіна Тетяна Валеріївна ЦИФРОВА ПІДТРИМКА ДЛЯ ЖІНОК, ЯКІ ЗАЗНАЛИ НАСИЛЬСТВА З БОКУ ІНТИМНИХ ПАРТНЕРІВ.....	208
Сахарова Олена Миколаївна АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ПРОСОЦІАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ.....	211
Семигіна Тетяна Валеріївна ГЕНДЕР І РЕЗИЛІЄНТНІСТЬ: ОПЕРТЯ НА СИЛЬНІ СТОРОНИ КЛІЄНТІВ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	214
Сичова Вікторія Вікторівна, Вакуленко Світлана Миколаївна	216

ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД ДО РЕІНТЕГРАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	
Славатинський Юрій Ярославович ПІДВИЩЕННЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ СЕРЕД УЧНІВ І СТУДЕНТІВ.....	220
Слозанська Ганна Іванівна, Скочко Максим Олександрович СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	222
Стельмашук Жанна Григорівна ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	225
Трухан Ігор Ярославович ТЕХНОЛОГІЇ ЕМОЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ УЧНІВ І СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	227
Федірко Петро Романович ВПЛИВ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ НА УКРАЇНСЬКУ МОЛОДЬ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ.....	230
Федоров Михайло Володимирович ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	233
Хижняк Лариса Михайлівна PR-ДІЯЛЬНІСТЬ У ПРОСУВАННІ ПРОАКТИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ГЕНДЕРНОМУ ВИМІРІ: ЗНАЧУЩІСТЬ І РОЛЬ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	236
Шевчук Оксана Миколаївна, Кравченко Владислава Андріївна ПРОФІЛАКТИКА АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ.....	240
Шугалій Віталіна Олександрівна ГРА ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ТА ІНТЕРЕСУ ДО НАВЧАННЯ У ПЕРШОКЛАСНИКІВ.....	242
Ціпан Тетяна Степанівна ДО ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВОЛОНТЕРСЬКОГО ЦЕНТРУ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ.....	244
Яблончук Тарас Романович МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНОСТІ ПРАВ І МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ У ПОБУДОВІ ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ.....	248
Ярошенко Алла Анатоліївна, Семигіна Тетяна Валеріївна ТРАНСГЕНДЕРНА МОЛОДЬ У ФОКУСІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ.....	251
Ящишин Руслан Ярославович РОЛЬ ГЕНДЕРНОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ: СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ.....	254

розгубленістю, дезорієнтованістю, панічними реакціями, психомоторним збудженням або ступором, мнестичними порушеннями, а також психопатологічними ознаками, що відображають зміст самої психотравми (наприклад, галюцинаціями звуку падаючих бомб після пережитого бомбардування або ілюзіями коливання землі після землетрусу).

Можна виокремити такі чинники, що впливають на розвиток розладу:

- інтенсивність стресового чинника.
- особливості захисних механізмів людини.
- наявність допомоги від соціуму.
- особливості індивідуальних параметрів людини [1, с. 22].

Таким чином, посттравматичний стресовий розлад є реакцією людини на травмуючу ситуацію та передбачає тривалу реабілітацію. При цьому важливо визначити ступінь розладу, специфіку його протікання, особистісні параметри особи, що дозволить розробити індивідуальну програму реабілітації для усунення проявів ПТСР.

Список використаних джерел:

1. Галич М. Загальна характеристика посттравматичного стресового розладу в умовах воєнного часу: діагностика та профілактика. *Юридична психологія*. 2022. Вип. 1. С. 22-28.
2. Коваленко В. Стан здоров'я народу України в умовах війни. Київ, 2022. 220 с.
3. Horowitz M.J., Weis O. S. Mannar C. Diagnosis of posttraumatic stress disorder. *J. Nerv. Mem Dis.* 1980. Vol. 175, № 5. P. 267–268.
4. Watson G.G. Appendix: PTSD interview (PTSD-I) DSM-III version. *J. Clin. Psychol.* 1991, № 47. P.186–188.

**Баліка Людмила Миколаївна,
кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри теорії і методики виховання,
Рівненський державний гуманітарний університет**

ВАЖЛИВІСТЬ НЕФОРМАЛЬНИХ КУРСІВ ГЕНДЕРНОГО СПРЯМУВАННЯ ТА ПРАКТИКА ЇХ ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Сьогодні однією з важливих загальноосвітніх тенденцій є рух на зближення та взаємодоповнення формальної та неформальної освіти не лише здобувачів освіти, а й науково-педагогічних працівників. Однією з ефективних форм неформальної освіти є онлайн-курси, на яких педагоги можуть вдосконалювати власні компетенції для того, щоб ефективніше здійснювати освітній процес. Здійснений аналіз різноманітних онлайн-курсів для педагогів дав змогу нам виділити найбільш затребувані освітні платформи, які дозволяють розкрити свій потенціал, опанувати актуальні навички від кращих викладачів зокрема: Prometeus (2023), Edera (2023), Всеосвіта (2023), Дія. Освіта (2023) [2].

У Рівненському державному гуманітарному університеті викладачами кафедр вікової та педагогічної психології, теорії і методики виховання реалізуються навчальні курси «Гендерна психологія», «Гендерна освіта у фізичному вихованні», «Гендерне виховання», «Гендерний підхід в освіті і вихованні» на педагогічному, психолого-природничому, філологічному, художньо-педагогічному, музично-педагогічному факультетах, де розкриваються питання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Загалом, охоплено 12 напрямів підготовки бакалаврів і магістрів. Саме тому курси гендерного спрямування є важливими та необхідними для науково-педагогічних працівників, адже вони сприяють формуванню професійних навичок, які є пріоритетним напрямом ефективного професійно-особистісного становлення кожного науково-педагогічного працівника та визначають його морально-духовний саморозвиток, ступінь конкурентоспроможності, характер професійного зростання тощо. Так, педагоги можуть знайти корисні та пізнавальні курси на різноманітні тематики, зокрема й гендерного спрямування: «Жінки та чоловіки: гендер для всіх»,

«Конфліктна і гендерна чутливість у роботі з представниками/цями вразливих категорій», «Я знаю гендер», «Запобігання та протидія сексуальним домаганням на робочому місці», «Базові знання про гендер» тощо.

Приміром, під час вивчення онлайн-курсу «Жінки та чоловіки: гендер для всіх» педагоги навчаються фахово аналізувати події та суспільні явища з гендерної точки зору, уникати дискримінацій, краще розуміти свої права і способи їх захисту; знайомляться з аргументами на підтримку формування суспільних політик з позиції недискримінації і гендерної рівності, які можуть ефективно використовувати у своїй науковій діяльності [3].

У процесі засвоєння онлайн-курсу «Я знаю гендер» науково-педагогічні працівники посилюють свою обізнаність та розуміння гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок як першого кроку до змін у поведінці та інтеграції гендерної перспективи у своїй роботі [4].

Під час ознайомлення з неформальним курсом «Базові знання про гендер» педагоги аналізують гендерні стереотипи та яку роль вони відіграють у житті, а також як впливають на вибір професії, кар'єру й професійний розвиток. Навчаються розпізнавати гендерні стереотипи та небезпеки, які вони можуть нести як у реальному житті, так і в мережі, дізнаються, як можна протидіяти цим упередженням, відстоювати себе та свої кордони [1].

Сьогодні неформальна освіта, зокрема неформальні курси, допомагають кожному науково-педагогічному працівнику розвивати відповідні компетенції та адаптуватися до постійних змін у сучасному суспільстві. Таким чином, неформальні курси сприяють професійному розвитку, підвищують конкурентоспроможність та дозволяють кожній людині максимально розкрити свій творчий потенціал.

Список використаних джерел:

1. Базові знання про гендер. *Дія. Освіта*. URL: <https://osvita.diiia.gov.ua/courses/basic-knowledge-about-gender>

2. Баліка Л., Петренко С., Петренко І. Неформальна та інформальна освіта: нові способи формування компетентностей фахівця в сучасних умовах. *Інноватика у вихованні: зб. наук. пр.* Вип. 18. Рівне: РДГУ, 2023. С. 155-162.

3. Жінки та чоловіки: гендер для всіх. *Prometheus*. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:IRF+101+2015_T2

4. Я знаю гендер. *Prometheus*. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:UNW+GENDER101+2020_T3

Бойко Анна Іванівна,
здобувачка вищої освіти З/41 групи
Освітня програма «Соціальне забезпечення»,
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

Науковий керівник: Роєнко Світлана Олександрівна,
кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри соціальної педагогіки
та соціальної роботи,
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини
bojkoa994@gmail.com

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ

У зв'язку зі збільшенням частки пенсіонерів, обумовленим процесом старінням населення, проблема забезпечення ефективного соціального захисту людей похилого віку є актуальною. Нині майже 25% населення України – це люди похилого віку, які потребують фінансового, психологічного, медичного та суспільно-соціального захисту.

Різні аспекти захисту людей похилого віку були предметом дослідження науковців. Соціальну роботу з людьми похилого віку у територіальній громаді досліджували Н. Горішна, В. Поліщук, Г. Слосанська [1]. Інноваційні форми соціальної роботи з людьми похилого віку розглядав І. Савельчук [2]. Теоретичні аспекти соціального-правового захисту осіб похилого віку стали предметом дослідження І. Титаренко та Н. Іваненко [3]. Під кутом точки зору